

## ΣΠΑΝΙΑ ΒΙΒΛΙΑ.

---

### Α΄.

“Ἡμερολόγιον τοῦ σωτηρίου ἔτους 1819, αῶις΄, ἐρανισθέν καὶ τύποις ἐκδοθέν ὑπὸ Γεωργίου Ῥουσιάδου. Ἐν Βιέννῃ, ἐκ τοῦ ἐλληνικοῦ τυπογραφείου δὲ Χιρσφέλδ. 12<sup>ον</sup>. σελ. 88 ἄνευ ἀριθμήσεως.”

“Τὸ ἡμερολόγιον τοῦτο ἐκτὸς πολλῶν ἄλλων περιέχει τοὺς «αὐτοκράτορας καὶ βασιλεῖς τῆς Εὐρώπης κατὰ στοιχεῖον» τοὺς «πατριάρχας τῆς μεγάλης τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίας» καὶ τὴν «ιεράν Σύνοδον τῆς ἐκκλησίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως·» ὑπὸ τῇ ἐπωνυμίᾳ δὲ «ποικιλοτερπὲς προσάρτημα» διάφορα ποιήματα, μύθους καὶ αἰνίγματα, παραγγελίας τινὰς οἰκιακῆς οἰκονομίας, τὰς ἐμπορικὰς τῆς Ἑλλάδος πανηγύρεις καὶ τὴν ἀναχώρησιν τῶν ταχυδρόμων ἀπὸ Βιέννης διὰ Κωνσταντινούπολιν.”

Τὸ ἡμερολόγιον τοῦτο ἀναφέρεται, κατὰ πρῶτον, ὑπὸ ἀριθμ. 205, ἐν τῷ “τρίτῳ Καταλόγῳ σπανίων βιβλίων τῆς νεοελληνικῆς φιλολογίας(α), ἀξιολόγῳ βιβλιογραφικῷ

(α) Ἐν Ἀθήναις, 1870· 8<sup>ον</sup>. σελ. 104. Ὑπάρχει καὶ ἄλλος προηγούμενος τοιοῦτος κατάλογος ἐκδοθεὶς ἐπίσης παρὰ τοῦ Π. Λάμπρου ἐν

ἔργῳ τοῦ ἀκαμάτου καὶ φιλοπόνου ἀρίστου νομισματολόγου φίλου ἡμῶν Παύλου Δάμπρου, παρ' ᾧ καὶ πωλεῖται ἐν Ἀθήναις.

Ἐκδότης καὶ συντάκτης τοῦ ἡμερολογίου τούτου εἶναι Γεώργιος ὁ Ῥουσιάδης, ἐκ Κοζάνης τῆς Μακεδονίας, ἐπὶ πολλὰ ἔτη ἐπαγγελθεὶς τὴν διδασκαλίαν ἐν Βιέννῃ τῆς Αἰστρίας, ὅπου καὶ ἐξέδωκε διάφορα καὶ ποικίλα συγγράμματα(α). Τῷ δ' ἔτει 1848 ἦλθεν οὗτος εἰς Ἀθήνας, ὅπου ἀπεβίωσε τῷ ἔτει 1852.

Τὸ σπουδαιότερον σύγγραμμα τοῦ Γ. Ῥουσιάδου εἶναι τὸ ὑπ' ἀριθ. 612 ἀναφερόμενον ἐν τῇ Νεοελληνικῇ φιλολογίᾳ Α. Π. Βρετοῦ· “Ὅμηρου Ἰλιάς, παραφρασθεῖσα καὶ ὁμοιοκαταλήκτως στιχουργηθεῖσα, μετὰ προσθήκης ἀναγκαιῶν καὶ ἐπωφελῶν ὑποσημειώσεων, καὶ ἀναρτήσεως τῆς Μυθολογίας, Ἀλληγορίας καὶ ἁληθοῦς Ἱστορίας, καὶ νῦν πρῶτον τύποις ἐκδοθεῖσα μετὰ διαφόρων χαλκογραφικῶν εἰκόνων εἰς δέκα τρία τμήματα παρὰ Γεωργίου Ῥουσιάδου, τοῦ ἐκ Κοζάνης. Προκαταβολὴ τοῦ ἐξ Ἀργυροκάστρου Κ. Σπ. Ζελλίου. Ἐν Βιέννῃ, 1817—1818. Ἐκ τοῦ Ἑλληνικοῦ τυπογραφείου δὲ Χιρσφελδ. Τόμ. 6. εἰς 8<sup>ον</sup>.”

Ἀθήναις, 1864· 8<sup>ον</sup>. σελ. 80. Ἐξεδόθη καὶ παρὰ τοῦ Κυρίου Χ. Νικολαΐδου Φιλαδελφείως ὁ ἐξῆς κατάλογος. Κατάλογος βιβλίων πωλουμένων παρὰ Θ. Νικολαΐδου, Φιλαδελφεί. Δελτίον πρῶτον, ἐν Ἀθήναις, 8<sup>ον</sup>, 1868, σελ. 79. Εἰς τὴν 52 σελίδα ἄρχεται τὸ μέρος δεύτερον περιέχον τὰ σπάνια καὶ δυσεύρετα βιβλία.

(α) Ἰδὲ Νεοελληνικὴν φιλολογίαν Α. Π. Βρετοῦ, α' ἔκδοσις, Β' μέρος, Ἀριθ. 612, 690, 703, 704, 719. [καὶ 728· Τοῦ Ῥουσιάδου σώζονται καὶ τὰ ἐξῆς. 1) Praktische Grammatik der neuhellenischen Sprache. Wien 1834. 2 Τόμοι εἰς 8<sup>ον</sup>. 2) Vollständiges deutsch-neugriechisches Wörterbuch. χειρόγραφον εἰς 4 τόμους ὀγκώδεις εἰς 4<sup>ον</sup> ἐκ 4000 σελίδων. Πωλεῖται ὑπὸ τοῦ ἐν Λειψίᾳ βιβλιοπώλου Köhler ἀντὶ 8 ταλήρων. Α. Δ.].

Μετὰ τὴν ἐκδοσιν τοῦ Ἡμερολογίου τοῦ σωτηρίου ἔτους 1819, ἐξέδωκεν ὁ Ῥουσιάδης τῷ ἔτει 1820 τὸ ἐξῆς χρονικὸν ἀναφερόμενον ἐν τῇ Νεοελληνικῇ φιλολογίᾳ Α. Π. Βρετοῦ ὑπὸ ἀριθ. 703 (ἀ' ἐκδόσεως Β' Μέρος) καὶ ἐν τῷ τρίτῳ Καταλόγῳ τοῦ Π. Λάμπρου ὑπὸ ἀριθ. 214.

### Β'.

“Χρονικὸν προγνωστικὸν ἢ καλενδάριον παντοτεινὸν, ἀρχόμενον ἀπὸ τοῦ 1798 ἄχρι τοῦ 1942 ἔτους, ἐκ διαφόρων παλαιῶν ἐκδόσεων ἐρανισθὲν καὶ μ' ἀναγκαίᾳς καὶ ὠφελίμους εἰς τὸν κοινωνικὸν βίον σημειώσεις τινὰς πλουτισθὲν καὶ τύποις ἐκδοθὲν ὑπὸ Γεωργίου τοῦ Ῥουσιάδου. Ἐν Βιέννῃ, ἐκ τῆς τυπογραφίας τοῦ Ἰωάννου Σναϊρερ, 1820. 12<sup>ον</sup> σελ. 48.”

Τὸ ἡμερολόγιον τοῦ σωτηρίου ἔτους 1819 ἔχει τὸν ἐξῆς ἐπίλογον. “Ἄν τὸ παρὸν πονημάτιόν μου φανῇ ἀρεστὸν εἰς τοὺς ἀναγνώστας, θέλει ἐξακολουθήσω κατ' ἔτος (ὑγείας οὔσης) τὴν ἐκδοσιν αὐτοῦ, ἐπιμελούμενος νὰ πλουτίζεται μὲ περισσοτέρας ὠφελίμους καὶ ἀξιαναγνώστους προσθήκας.

Ὁ ἐκδότης.”

Ὁ Ῥουσιάδης τὰ αὐτὰ ἔλεγεν ἐν τῷ ἐπιλόγῳ αὐτοῦ, ἃ λέγομεν κατ' ἔτος καὶ ἡμεῖς ἐν τῷ Ἑθνικῷ Ἡμερολογίῳ. Οἱ ἀναγνώσται τοῦ Ἡμερολογίου τοῦ σωτηρίου ἔτους 1821 δὲν συνέδραμον, φαίνεται, τὸν ἐκδότην αὐτοῦ καὶ μετὰ τὴν ἐκδοσιν τοῦ χρονικοῦ, ἐκδοθέντος τῷ 1820, ἔπαυσεν ὁ Ῥουσιάδης νὰ ἐκδίδῃ ἡμερολόγια. Ἡ δαπάνη τῆς ἐκδόσεως τῶν δύο τούτων ἡμερολογίων ἦτο λίαν μικρὰ καὶ ὅμως ὁ ἐκδότης αὐτοῦ ἠναγκάσθη νὰ διακόψῃ τὸ ἔργον. Ἡ Σύνοψις καὶ τὰ ἐν Ἑνετίᾳ ἐκδιδόμενα Μηνολόγια ἐπῆρκουν τότε εἰς τὰς ἀνάγκας τῶν χριστιανῶν.



Ἡ προμετωπίς τοῦ Ἡμερολογίου τοῦ σωτηρίου ἔτους 1819 ἔχει ξυλογραφίαν παριστῶσαν φιλόσοφον ἀστρονόμον καθήμενον ἐπὶ δίφρου ἐνώπιον τραπέζης, ἐφ' ἧς παρατίθενται γήινος σφαῖρα, διαβήτης, γνώμων καὶ μελανοδοχεῖον μετὰ γραφίδος· παρὰ τὸν τοῖχον τοῦ γραφείου, δεξιόθεν τοῦ φιλοσόφου ἀστρονόμου, ἀνήρτηται πίναξ μετὰ γεισώματος παριστῶν τὴν σελήνην, τοὺς ἀστέρας καὶ ἓνα κομήτην. Ὁ δὲ παρακαθήμενος φιλόσοφος ἀστρονόμος κρατεῖ διὰ τῆς δεξιᾶς χειρὸς τηλεσκόπιον, δι' οὗ ἀποσκοπεῖ τὸν οὐρανόν. Ἡ ἐνδυμασία τοῦ φιλοσόφου εἶναι ἡ κατὰ τὸν μεσαιῶνα ἐνδυμασία τῶν σοφῶν. Ἡ ξυλογραφία αὕτη πιθανῶς παρελήφθη ἐκ Γερμανικοῦ τινος ἡμερολογίου.

Τὸ ἐορτολόγιον εἶναι τυπωμένων μετὰ πλείστης τυπογραφικῆς φιλοκαλίας· αἱ ἐορτάσιμοι ἡμέραι σημειοῦνται δι' ἐρυθρᾶς μελάνης· ὁ δρόμος τῆς σελήνης δεικνύεται διὰ τῶν ἀρμοδίων κεχαραγμένων σημείων καὶ διὰ βαθμῶν· αἱ δὲ τῆς σελήνης τροπαὶ καὶ ἡ ἀνατολὴ καὶ δύσις τῆς σελήνης καὶ τοῦ ἡλίου εἰσὶ σημειωμένοι ἐν ἰδιαιτέρῳ πίνακι ἐν τῷ τέλει ἐκάστου μηνός. Ἐν ἰδιαιτέραις σημειώσεις περιέχονται αἱ ὥραι τοῦ ἔτους, αἱ μεταβολαὶ τῆς διαρκείας τῆς ἡμέρας καὶ αἱ κινήσεις τῶν ἄλλων πλανητῶν. Αἱ ἐκλείψεις, τὰ σημεῖα τοῦ Σεληνιακοῦ καὶ Ζωδιακοῦ κύκλου, τὸ πασχάλιον καὶ αἱ ἐποχαὶ, σημειοῦνται ἐν ἀρχῇ τοῦ ἡμερολογίου.

Τὸ “ποικιλοτερπές προσάρτημα” τοῦ Ἡμερολογίου τοῦ σωτηρίου ἔτους 1819 εἶναι σύρραμμα οὐχὶ τόσον ἐπιτυχές. Ἐξ αὐτοῦ ἐραυζόμεθα τὰ δύο ἐξῆς ποιήματα.

“Κρίσις τοῦ Ἔρωτος ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμούς.”

Οἱ ὀφθαλμοὶ οἱ μελανοί, λάμπουν ζωηρότεως.  
Οἱ γαλανοὶ ἔναι θελκτικοί, ὅταν νικᾷ ὁ ἔρως.  
Ὅξύτερα οἱ μελανοί, δύνανται να νικήσουν·  
Στερότερά δ' οἱ γαλανοὶ κρατοῦν, ὅ, τ' ἀποκτίσουν.  
Οἱ μελανοὶ μὲν τὴν ψυχὴν δείχνουν ζωηρότεραν.  
Καρδίαν δὲ οἱ γαλανοί, πολὺ τρυφερωτέραν,  
Ἡ μελανῶν καρδία μὲν, ἀλλάσσει οὐχὶ δυσκόλως·  
Τῶν γαλανῶν δὲ ὀφθαλμῶν, οὐχὶ οὕτω εὐκόλως.  
Οἱ μελανοὶ πλεον πολὺ ὁξύτερα κεντρίζουν·  
Μὲ θελγητρον δ' οἱ γαλανοὶ ἡδύτερον φλογίζουν.  
Ὅξύτητα οἱ μελανοὶ ἐγκρύπτουν πνευματώδη·  
Καρδίαν δὲ οἱ γαλανοί, διόλου νεκταρώδη.

---

Εἰς τοὺς Κριτικούς.

Πολλὰς ἰδέας ἀτελεῖς λέγετε, καὶ ἐλλείψεις  
Ἔχει ὁ συγγραφεὺς αὐτὸς, σφάλματα καὶ προλήψεις.  
Δότε διόρθωσιν σ' αὐτάς, ὧ αὐστηροὶ Ἐπόπται!  
Κρίνατε ἀπαθῶς καὶ μὴ ὡς ἄνομοι δεσπότες.  
Μὴ γίνεσθ' ἄδικοι κριταί· μὴ μὲ τ' αὐθαδιάζον  
Ἀξίωμα τὸ μισητὸν κρίνετε, τὸ φωνάζον  
Ἀλόγως τε καὶ ἀπρεπῶς. “Τὰς ῥίζας νὰ συντρίψῃ  
Τοῦ δένδρου τούτου πρέποι τις, κ' εἰς πῦρ αὐτὸ νὰ ῥίψῃ,  
Καὶ τοῦτο ἄρα διατί; διότι τῶν ὠραίων  
Βλαστῶν καὶ κλάδων μεταξὺ καὶ φύλλων του δασέων,

Δυνάμει αὐστηρᾶς τινος, κ' οὕτως εἰπεῖν, ἀχρείας  
 Καὶ ὑπὲρ ὅρων προσοχῆς, καὶ κρίσεως βαρείας,  
 Κλάδοι τινές, ἥτε ξηροὶ καὶ φύλλων γυμνωμένοι,  
 Ἀνακαλύπτοντ' εἰς αὐτὸ, ἢ στραβοαυξημένοι.  
 Ὁφελήσῃτε τοῦ καρποῦ, καὶ τῆς σκιᾶς τοῦ μόνου,  
 Καὶ τί κακὸν, ἂν καὶ τινα, στραβὸν που ἔχει κλόνον;  
 Μόνον ἐνὸς εἶν' ἐντελῇ τὰ ἔργα κ' ἡ σοφία.  
 Τῶν δὲ θνητῶν, δὲν ἡμποροῦν νὰ ᾔναι ὡς τὰ θεῖα.

Μεταφέρομεν ἐνταῦθα καὶ τὸν πῖνακα τῶν ἐμπορικῶν  
 ἐν Ἑλλάδι πανηγύρεων.

|     |              |    |    |              |
|-----|--------------|----|----|--------------|
| Εἰς | Ζητοῦν       | τῇ | 20 | Μαρτίου.     |
| „   | Περλεπέ      | „  | 23 | Ἀπριλίου.    |
| „   | Μοσχολοῦρι   | „  | 2  | Μαΐου.       |
| „   | Σλίβερον     | „  | 15 | Μαΐου.       |
| „   | Μαῦρον ὄρος  | „  | 29 | Ἰουνίου.     |
| „   | Πογωνιανήν   | „  | 10 | Ἰουλίου.     |
| „   | Ἐλασσῶνα     | „  | 15 | Αὐγούστου.   |
| „   | Νευροκόπο    | „  | 15 | Αὐγούστου.   |
| „   | Στροῦγκαν    | „  | 1  | Σεπτεμβρίου. |
| „   | Οὐζουντζόβαν | „  | 5  | Σεπτεμβρίου. |
| „   | Μαύροβον     | „  | 10 | Σεπτεμβρίου. |
| „   | Γιανιτζά     | „  | 18 | Ὀκτωβρίου.   |
| „   | Πετρίτζι     | „  | 24 | Ὀκτωβρίου.   |
| „   | Κιρβένχαν    | „  | 10 | Φεβρουαρίου. |

Ὁ “περὶ μισευμοῦ Πόστας ἀπὸ Βιέννην διὰ Κωνσταντινούπολιν, Σμύρνην, Σέρβας, Θεσσαλονίκην καὶ Βετόλια” πίναξ πληροφορεῖ τοὺς ἀναγνώστας τοῦ Ἡμερολογίου τοῦ Σωτηρίου ἔτους 1819 ὅτι “εἰς καθένα μῆνα ἀναχωροῦν δύο ταχυδρόμοι ἀπὸ Βιένναν διὰ Κωνσταντινούπολιν· δηλ. εἰς τὴν πρώτην τοῦ μηνὸς (κατὰ τὸ νέον ἡμερολόγιον ἂν ἡ ἀ πίπτει τρίτην ἢ Παρασκευὴν ἡμέραν· εἰ δὲ μὴ, τὴν ἀκόλουτον τρίτην ἢ παρασκευὴν) καὶ εἰς τὰς 15 τοῦ μηνὸς. “Ἄν ὅμως ἡ 15 πέσῃ εἰς Τρίτην ἡμέραν, τότε ἀναχωρεῖ ὁ ταχυδρόμος τὴν ἀκόλουτον Παρασκευὴν· ἂν δὲ εἰς Παρασκευὴν, ἀναχωρεῖ τὴν ἀκόλουτον Τρίτην. Διὰ Σέρβας ἀναχωροῦν ὁμοίως δύο Ταχυδρόμοι καθένα Μῆνα διωρισμένως, τὴν ὀγδόην ἡμέραν, ἀφ’ οὗ ἀναχωρήσῃ διὰ Κωνσταντινούπολιν· καὶ διὰ τὰ Βετόλια τὴν ἀκόλουτον Τρίτην ἢ Παρασκευὴν ἀφ’ οὗ ἀναχωρήσῃ διὰ Σέρβας· δηλ. ἂν διὰ Σέρβας ἀναχωρήσῃ Τρίτην, διὰ Βετόλια ἀναχωρεῖ τὴν ἀκολουθοῦσαν Παρασκευὴν· καὶ ἂν Παρασκευὴν τὴν ἀκολουθοῦσαν Τρίτην.”

“Ἀπὸ Κωνσταντινούπολιν, Σμύρνην καὶ Σέρβας ἀναχωροῦν ὁμοίως δύο ταχυδρόμοι καθένα Μῆνα διὰ Βιέννην· δηλ. ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως τῇ 10 καὶ 25. Ἄν τύχη δὲ ἑορτή, μίαν ἡμέραν ἔπειτα ἢ προτύτερα. Ἀπὸ Σμύρνην ἀναχωρεῖ τῇ ἀ καὶ ιε. Ἀπο Σέρβας ἀναχωρεῖ τῇ 8 καὶ 24· καὶ ἀπὸ Θεσσαλονίκην δύο ἡμέρας προτύτερα· δηλ. τῇ 6 καὶ 22.”

Ὅποια μεταβολὴ ἔκτοτε εἰς τὰ μέσα τῆς συγκοινωνίας! Σήμερον δις τῆς ἡμέρας οἱ σιδηρόδρομοι καὶ τὰ ἐν τῷ Δουνάβει ἀτμόπλοια μεταφέρουσι πληθὺν ταξειδιωτῶν καὶ πραγματειῶν.



Ἐκ τοῦ χρονικοῦ προγνωστικοῦ ἢ καλενδαρίου παντοτεινοῦ ἐρανιζόμεθα τὴν ἐξῆς προφητείαν διὰ τὸ ἔτος 1870 καὶ 1871.

1 8 7 0.

Ὁ Πλανήτης Ζεὺς μὲ τὸ Ζώδιον τοῦ Κριοῦ ἐν τῷ Οἴκῳ τοῦ Ἄρεως, μὲ τὸ νὰ κυριεύῃ εἰς ταῦτα τὰ ἔτη, προμηνύει Εὐκαρπίαν μὲν καὶ Εὐδηνίαν εἰς τὰ Γεννήματα, εἰς τὸν Οἶνον, εἰς τὸ Μέλι, εἰς τὰ Λινάρια, εἰς τὸ Ἑλαιον, εἰς τὸ Μετάξι καὶ εἰς τὰ Ὀψάρια, ἀλλ' ἅμα Ἐπιδημίας Ἀσθενειῶν (ὅθεν οἱ Ἄνθρωποι πρέπει εἰς τὸ φθινόπωρον νὰ μὴ πίνωσι Νερὸν καὶ νὰ μὴ τρώγωσι πολὺ) Πολέμους καὶ σφαγὰς Στρατιῶν, Καταδρομὴν καὶ Ἐκπτώσιν ἀπὸ τοῦ Θρόνου ἐνὸς ἰσχυροῦ Βασιλέως. Ὅτι οἱ Χειμῶνες θέλει εἶναι πολλὰ κρυεροὶ καὶ χαλαζώδεις· αἱ Ἀνοίξεις ψυχραί· τὰ Καλοκαίρια βροχερά, μὲ βροντὰς σφοδράς καὶ Πλημμύρας Ποταμῶν, καὶ τὰ φθινόπωρα νασώδη.

1 8 7 1.

Εἰς τοῦτο τὸ Ἔτος, μὲ τὸ νὰ ᾔναι ὁ κυριεύων Πλανήτης ἡ Ἀφροδίτη εἰς τὸ Ζώδιον τοῦ Κριοῦ ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ Ἄρεως συμπεραίνεται Εὐδηνία εἰς ὅλα τὰ Πράγματα. Πόλεμοι καὶ φόνοι πολλοί. Ἀδικίαι, φορολογίαι, βαρέα Δοσίματα καὶ Ἀνομίαι πολλαὶ ἐκ Μέρους τῶν Ἐξουσιαστῶν πρὸς τὸ Ὑπὲρ-κουνον αὐτῶν. Ἀποστασίαι, Χρεωκοπήματα καὶ μεγάλαι φιλονεικίαι μεταξὺ αὐτῶν τῶν Ἀδελφῶν, φίλων τε καὶ Συγγενῶν. Ἐρημία ἐνὸς Βασιλείου μικροῦ, καὶ ὅτι πολλοὶ κακοὶ



καὶ ἄχρεῖοι Ἄνθρωποι θέλουν φθάσῃ εἰς μεγάλα Ἀξιώματα πρὸς Δυστυχίαν τῆς Ἀνθρωπότητος μεγαλητέραν. Ὅτι οἱ Χειμῶνες θέλ' εἶναι ψυχρότατοι καὶ μὲ πολλὰς Χαλάζας· αἱ Ἀνοίξεις κρυαιραί· τὰ Καλοκαίρια μὲ ὑπερβολικὰς Ζέστας καὶ τὰ φθινόπωρα παγετώδη καὶ βροχερά. Ὅθεν καὶ τὰ Σταφύλια θέλουν χαλάσει καὶ μεγάλαι Ἀσθενεῖαι θέλουν ἐπέλθῃ εἰς τὴν ἀνθρωπότητα, ἥ τις θέλει τρομάξῃ καὶ ἀπὸ σφοδρῶς Σεισμούς.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 31 Δεκεμβρίου 1869.